

Biblioteka Jagellońska
Kraków
Św. Anny 19

צי

טשענאטאזער

אָנאָנסן-פרייז פאַר אַ מיליטער-שעה:
פון 100000 און גרעסער
אין 100000 און גרעסער
די שטייגער פון 100000 און גרעסער

פרייזען יעדען פרייטאָג.
רעפּאָרט און אַרטיקלען
ערשטע אַלע 6 - טעלעפאן 201

אָנאָנסן-פרייז אַ נומער 20 גראשעז.
פרייז פון 100000 און גרעסער
CZENSTUCHOWA, ALEM 6. TELEFON 201.
פון 100000 און גרעסער

Piątek, d. 23 września 1932.

ליכט-צינדען 5.22

פרייטאָג, פ' נצבים וילך כ"ב אלול תרצ"ב.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה!
מיר מאכען בעקאנט, אז פון זונטאג, פ' נצבים וילך ווערען
פערדינגען פלעצער פאר מענער און פרויען צו דאוונען די ימים-
נוראים און א גאנץ יאהר אין ביחמ"ד פון
„מחזיקי הדת“, נאדרושעטשנא 42
מיט זעהר גוטע בעלי-תפלות.

ווער עס וויל דערהאלטען די פאריאהיגע פלעצער דארף נישט צעגעריין, נאר
באלד דינגען, כדי דער פלאץ זאל נישט פערנומען ווערען.
בילעטען צו בעקומען אין בירא פון ת"ת, וועלכעס איז אפגען א גאנצען טאג. מיר האבען אויך צו
פערדינגען אייניגע פרויען-און מענער-פלעצער אין דער שטאט-שוהל.
דאס קאמיטעט פון ת"ת „מחזיקי הדת“.

עס ווערט אנגענומען צו שטיקען מערעשקע, אָקרענטקע,
דזיערגאניע, פליסירען, גארדינען צו שפאנען. ביליגע פרייזען
M. ZANDBERG, 2-ga Aleja № 19.

בעקאנטמאכונג.
די פרויען = שוהל
אלטער מארק 18

איז פריש רעמאניטירט און איז בעקאנט
מיט די גוטע בעלי-תפלות
דעריבער זענען די פלעצער שוין צו פערדינגען פון
זונטאג, א' דסליחות ב"י דעם פערוואלטער
ה' מענדיל פייטעל, גארנצארסקא 38
אויך די פרויען, וואס דאוונען בקביעות ווערען גע-
שטען זיך צו מעלדען ווי אמפריהסטען, כדי זיי-
ערע פלעצער זאלען נישט פערנומען ווערען דורך
אנדערע.
מיט אכטונג
יעקב פירמאן, הויז-ווירט.

אונזערע ליבע פריינד ר' ישראל פלאצקער און פרוי ווינשען מיר א הערצליכען מזל-טוב
צו דער חתונה פון זייער טאכטער נחמה מיט ה' יהודה אריה הערציגער.
דעם יונגען פאר ווינשען מיר א גליקליך צוזאמענלעבען.
ב. באַטשאַן און פרוי.

דעם חשבוני רעדאקטאָר ר' ישראל פלאצקער און פרוי
צו דער חתונה פון זייער ליבע טאכטער העלל מיט ה' לעאן הערציגער
א הארציגען מזל-טוב.
דעם יונגען פאר א בינעסעל הייסע רויזען.
העלל און ש. פראנק.

לנשואי מרת נחמה פלוצקער עם מר יהודה אריה הוציג
אנו מאחלים מזל טוב לידודנו מר ישראל פלוצקער ומשפחתו.
דוד שמרגר ומשפחתו.

אונזערע פריינד ר' ישראל פלאצקער און פרוי
צו דער חתונה פון זייער טאכטער העלל מיט ה' לייבל הערציגער
א הארציגען מזל טוב און פיעל נחת.
דעם יונגען פאר א גליקליכע צוקונפט.
ווינשען יעקב פרוין און פרוי.

פריידה מירובניק משה מרדכי וויינרייך
צ'נסטוכובא
דומברובה
באו בברית הנשואין, בחודש אלול, תרצ"ב.

ברכת מזל טוב חמה ונלבבה לנשואי הגזבר הנכבד מר
משה מרדכי נ"י וויינרייך
מברכים שלטון ומועצת „בנק קופיעצקי“ בצ'נסטוכוב.
גם אנחנו בין המברכים הפרסונל.

לידידי מר מרדכי רוטנברג ומר משה מרדכי ווינרייך
ברכת מזל טוב לברית נשואיהם
ל. פ. ג. ל.

אונזערע פריינד ר' ישראל און אברהם בימקא
צום געבורט פון זייער **זוהנרעלע**
א גרינגע דערהינג
משה פישאף און פרוי יעקב יאָזשאַמבעק
נתן גערשאנאוויטש יוסף יורקעוויטש
לייבל פראדעלסקי יוסף פלאצקער.

צו דער האכצייט פון מיין ליבע טאכטער גיטל באַשע קראַשקאווסקא מיט
ה' פישל בושאָסטאווסקי וועלכע איז פארגעקומען דעם 13 אויגוסט ד. י. אין ברענא-
אירעס (ארגענטינא), די הארציגע ברכות פון דערהינגענס.
ווינשען: פוטער און פעטער שלמה וואַלקאוויטש.
אויך פעטער ישראל וויינרייך און פרוי.
טשענסטאכאוו

צו דער האכצייט פון אונזער שוועסטער-טאכטער גוטא קראַשקאווסקא מיט העררן
פעליקס בושאָסטאווסקי, וועלכע איז פארגעקומען דעם 13 אויגוסט-אירעס (ארגענ-
טינא) ווינשען פיעל גליק און אייביגעס צופרידענהייט
פאמיליע וואַלאַדאווסקי טשענסטאכאוו.

וויכטיג פאר סוחרים, פאבריקאנטען און קליינהערלעך
דער בעוואוסטער דורך זיינער לאנגיעריגער פראקטיק
אין אלע האנדעלס-צווייגען אלס **בובהאלטער-בילאנסיסט**
N. LANDAU,
נעמט אן איינצוארדנען ווי אויך צו פיהרען האנדעלס-ביכער, מאכט יעהרליכע
בילאנצען, ברענגט אין אָרדנונג פערנאכלעסיגע האנדעלס-ביכער א. ד. ג.
צו זעהר גינסטיגע פעדינגונגען.
וועגען גענויערע אָפּמאָנען און אינפארמאציע זיך צו ווענדען ברייטליך אדער פערזענליך צו:
נ. לאנדאוו, אלעז 8, 2-טער פלייער, 1-טער שטאָק.

אונזער פריינד ה' העניעק גאלדשטיין און פאמיליע
צום טויט פון זיין ברודער
שמשון
דריקט אויס דעם טיעפסטען מיטגעפיהל.
בעריל האַפּמאַן און פאמיליע.
דעם טיעפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער פריינד **היים**
גאלדשטיין צום פריהצייטיגען טויט פון זיין ברודער
נ"י שמשון
זיט געטרייסט.
מאָטיל קירשענבוים און פרוי.

מיט טיעפען צער און אייביגען טרויער זענען מיר מודיע וועגען פריהצייטיגען טויט פון אונזער הייטגעליבטען מאן, פאָטער, זעהן איזנברודער
נ"י אברהם יצחק
די לויז איז פארגעקומען זונטאג, ד. 18 סעפטעמבער 1932, י. (י"ז) אלול תרצ"ב.
גלייכצייטיג דאנקען מיר די אלע, וועלכע האבען אנטייל גענומען אין דער לויז און אָנגעגעבען דעם יצעטן כבוד אונזער טייערען נפטר
די פערזאנליכע פאמיליע פרוי, טעכטער, עלטערן, ברודער, שוועסטער, שוואגער, שוועגערין און פאמיליע.

דעם טיעפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאמיליע פישאהאלטער צום פריה-
צייטיגען טויט פון זייער הייטגעליבטען מאן, זעהן און ברודער
נ"י אברהם יצחק
גאט זאל זיי טרייסטען.

הערמאן שאיא און פרוי.
דעם טיעפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאמיליע פישאהאלטער צום שווערען
אומגליק, וואס זיי האט געשראפען מיט'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער הייטגעליבטען
אַברהם יצחק נ"י
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
אברהם נתן יאקובאוויטש און פרוי.

דער פאמיליע פישאהאלטער צום פריהצייטיגען טויט פון זייער מאן פאין זעהן
אברהם יצחק נ"י
דריקט אויס דעם טיעפסטען מיטגעפיהל
אַלער ראַטפארד.

מיר נעמען אנטייל אין צער פון דער פאמיליע פישאהאלטער צום פריהצייטיגען טויט פון
אונזער קוין
נ"י אברהם יצחק
און דריקען אויס דעם טיעפסטען מיטגעפיהל
משה יאקובאוויטש און פרוי.

דעם טיעפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער בעל-הבית ה' משה לייב פישאהאלטער
און פאמיליע צום פריהצייטיגען טויט פון זייער ליבען זעהן, מאן און ברודער
נ"י אברהם יצחק
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
פירמא „India Best-Tea London“
ווארשאווער נר. 21.

דעם טיעפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ווירט ה' משה לייב פישאהאלטער
און פאמיליע צום פריהצייטיגען טויט פון זייער הייטגעליבטען זעהן, מאן און ברודער
נ"י אברהם יצחק
זיט געטרייסט.
פאמיליע שמועלעוויטש, ווארשאווער נר. 21.

מיר נעמען אנטייל אין צער פון דער פאמיליע פישאהאלטער צום פריהצייטיגען טויט פון
זייער מאן, זעהן און ברודער
אברהם יצחק נ"י
און דריקען אויס דעם טיעפסטען מיטגעפיהל
Fabryka Płynnego Kwasu Węglowego
„HENRYKÓW“
Spółka z ogr. odp.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה!
רי גבאים פון דער חברה
„סומך גופלים“

מאכען בעקאנט, דאס היי-יאהר ווערט געדאווענט
אין די ימים נוראים
מיט די בעסטע בעלי תפלות
אין זאל פון האנדווערקער-פערבאנד, אלעז 12
בילעטען פאר מענער און פרויען שוין צו בעקומען
ביי ה' משה דוד גאָטיינער, אגראדאווא 4. ווי אויך
ביי א. שערער, גאריבאלדי 22, (פריהער ספאדעק)
אין געשעפט.

ווייסער שפאגאט (מאנילע)
צו בעקומען אין דער ערשטער קחעלע ביי
יעקב ברוין, אלעז 1 № אין הויף
דער פרייז 1,80 א קילאָ.

דער בעוואוסטער טאפיצירער
א. אַרבאָד, אלעז 7
מאכט בעקאנט, אז אין זיין ווערקשטאט ווערט
אויסגעפערטיגט אלערליי טאפיצירער-ארבייט ווי:
מאטעראצען, קאָזעטקעס, טאפּשאַנען, דעמ-
באָזע שטוהל א. ד. ג.
אויך נעם איך אן אלערליי דעקאראציעס ווי:
גארדינען צו פערלייגען און צו שפאנען
אלעס צו זעהר נידריגע פרייזען.
געדענקט די אדרעס: אלעז נר. 7.

Szkoła tańców
baletm. K. KOSTECKIEGO
w lokalu powiększonym
ul. Waszyngtona 6. daw. Jasna
פראקטישע לעקציע, שבת פון 8 אָווענד.
זונטאג און יום-טובים פון 7 אָווענד.
נייעסטע מוזיק - שלאגערען.
איטאליענישע האַרמאָניע.
זעהר צוגעגליכע פרייזען.
איינשרייבונגען אויף קורסען און איינצעלנע לעקציעס יעדען טאָג
פון 10 פרייה ביז 9 אָווענד הייבען זיך אָן די טעג.

וואָס ווילען זיי, און וואָס איז זייער אויפגאבע?

א קליין שילדלעך, וואָס איז די לעצטע טעג אויפגעשטאנען איינעם פון די באַקאַנטע אַרױסגעװענע גרויס אויפמערקזאַמקייט צווישען די היגע יודישע בעפעלקערונג.

פון דעם דאָזיגען שילדלעך דערווייט טען מיר זיך, אַז עס איז אין אונזער שטאַדט ענטשטאַנען אַ פאַרטיי מיט'ן נאָמען: „אונפאַרטייאַשער בלאָק פון רעליגיעזע יודען פאַר דער צוזאַמען-אַרבייט מיט דער רעגירונג.“ דאָס איז דער זעלבער נאָמען וואָס עס טראָגט די רעגירונגס-פאַרטיי ב. ב. בלויז מיט דער צוגאַבע, אַז דאָס איז געשאפן דורך רעליגיעזע יודען.

מיר ווילען נאָכנישט ווערן עס זע-נען די אינצייאטאָרען פון דער דאָזי-גער נייער אונפאַרטייאַשער פאַרטיי, און ווער עס שטעהט אין איהר שפיץ. מיר ווילען אויך נישט אויב דאָס איז נאָר אַ לאָקאַלע זאַך, וואָס איז ענט-שטאַנען בלויז דורך אַרטיגער אינצייא-טיוו, אָדער דאָס שטאַמט פון ווייטערע מקומות. מען זאָגט, אַז עס זאָלען גלייכצייטיג געעפּענט ווערען אַזאַלכע פאַרטיי-לאָקאַלען אין אַ רייהע שטעטל פון פּוילען, און אַז די אינצייאטיוו זאָל קומען פון בעלז, וועלכע פיהרט ווי בעוואוסט אַ האַרטגעקניגן קאַמף גע-גען דער אגודה, און וויל זיי איבער-שטייגען מיט איהר פאַרטייאַטישקייט, כדי אַזוי אַרום אַבצושוואַכען דעם איינפלוס, וואָס די אגודה האָט לעצ-טענס בעקומען אין די רעגירונגס-ספּע-רען. אָבער דאָס אַלץ זענען שמועות, וואָס מען קען פאַרלוויפן נישט פּעסט-שטעלען זייער ריכטיגקייט.

און אַזוי איז אונז אויך נאָך אונ-בעקאַנט דער פּראָגראַם פון דער דאָזי-גער נייער פאַרטיי.

אַ יודישע אונפאַרטייאַשע פאַרטיי, וועלכע זאָל צוזאַמען אַרבייטען מיט דער רעגירונג, און וועלכע יודישע ביר-געליכע פאַרטיי און נעמען דער איצ-טיגער רעגירונג? זענען דען ווירקליך פּערהאַנען אין פּוילען יודישע בירגער-ליכע פאַרטייען, וואָס זאָלען וועלען בעקעמפּען די רעגירונג, מיר קענען אויסגעצייכענט פּער-שטעהן דאָס שאַפּען אַזאַ אונפאַרטייאַ-שען בלאָק צווישען די פּוילישע פּאַר-טייען, וואָס וועלכע עס געפונען זיך אַזעלכע וואָס שטעהען אין אַפּאָזיציע צו דער רעגירונג, וועלכע חלומ'ען ווענען אומצוהוואַרפען דעם איצ-טיגען רעגירונגס-סיסטעם, און איבער-נעמען די מאַכט און די ממשלה אין

אין פאַר די יודען וואָס האַלטען שבת אַ זעהר שווערער עקאָנאָמישער פּראָ-בלעם, איצט די פּערשידענע שטייער-פּראָגען וואָס לאַסטען אַממעהערסטען אויף די יודישע סוחרים און בעלי-מלאכות, אויך דאָס קהלות - געזעץ, אָבער צו וואָס ווידערהאַלען די אַלע יודישע פּאַסטולאַטען וואָס זענען אַלע-מען גענוג בעקאַנט.

אַט אַזוי זעהט פאַקטיש אויס די „געגענשאַפט“ פון די יודען צו דער יעצטיגער רעגירונג. היינט וואָס איי-גענטליך איז דאָ פּערהאַן צו זאָגען בונגע אַ „יודישען ב"ב בלאָק“, וואָס זאָל „צוזאַמענאַרבייטען מיט דער רע-גירונג“, וואָס קען דאָס הייסען „צוזאַ-מענאַרבייטען מיט דער רעגירונג“ און וועלכע יודישע ריכטונג אַרבייט דאָס נישט צוזאַמען מיט דער רעגירונג? צי וויל דאָס באַמט די נייע פאַרטיי אויס-

פון דער וואָל.

פאַליטישער טומעל.

דער טומעל וואָס עס האָט אַרויסגע-רופען אין דער גאַנצער פּאָליטישער וועלט די דייטשע דעקלאַראַציע פּער-שארפט זיך פון טאָג צו טאָג, די פּאָ-דערגעגען פון דייטשלאַנד אַז זי זאָל בעקומען גלייכע רעכט זיך צו בעוואַ-פענען קענען דורך פּראָנקרייך נישט אַרויס מיט אַ שאַרפּער דעקלאַראַציע געגען דייטשלאַנד. אַמעריקע האָט אויך אויסגעדריקט איהר פּערדרוס געגען די דייטשע פּאָדערגעגען און פּאָדערט אַז דייטשלאַנד זאָל זיך אומבעדינג-בעטייליגען אין דער ענטוואָפּונגס-קאָנפּערענץ. דערווייל קאַכט זיך ווי אַ קעסיל אין דער וועלט-פּאָליטיק, און מען האַלט די יעצטיגע פּאָליטישע לא-גע פאַר גאַנץ ערנסט.

נישט קוקענדיג אויף דער ערקלע-רונג פון דייטשלאַנד, אַז זי וועט זיך אין דער ענטוואָפּונגס-קאָנפּערענץ נישט בעטייליגען איז מיטוואָך די קאָנפּ-רענץ געפּענעט געווארען אין זענע-ווא. דער פּלאַץ, וואָס עס פּערנענט-שטענדיג דער דייטשער דעלעגאַט איז געפליבען ליידע.

דער טויט-תענית פון געהאַנדי. דעם 20 ד. ח. האָט אַנגעהויבען צו פיהרען אַ הונגער-שטרייך דער בע-וואוסטער אינדיאנישער פיהרער און נביא געהאַנדי, וועלכען די ענגלישע מאכט האָט איינגעזעצט אין תפיסה צו-ליעב זיין פּאָליטישער טעטיגקייט גע-גען דער בריטישער מאַכט אין אינ-דיען.

דריקען מיט דעם אַז זי האָט פּערציכ-טעט אויף אַלע יודישע וואונשען ווע-גען שטיצען דאָס יודישע שול - וועזען ווי שאַפּען יודישע פּאַושעכענע שולען, אָבשאפּען דעם צוואַנגס-זונטאָג-רוה, און די אַלע אויסערגערעכענטע זאכען, און זיך לאָזען בעניגען מיט דעם וואָס מען וועט זיי לאָזען אַריינזעצען אין געוויסע שטעט, „זייערע“ רבנים און שוחטים, אָבער אַז זיי וועלען בעקו-מען הנחה-בילעטען אויף דער באַהן צו פּאָהרען צום רבי'ן אויף יום-טוב אָדער אויף אַ יאָהרצייט?

מען מוז האַבען געדולד, מיר מוזען צוואַרטען און זעהן וואָס אייגענטליך די נייע פאַרטיי איז אויסגען, וואָס זי וויל, און וואָס עס איז איהר אויפ-גאַבע.

י. פ.

זיין הונגער-שטרייך פיהרט געהאַנדי צוליב דעם, וואָס ענגלאַנד וויל יעצט געבען וואָהל-רעכט די אַזוי-גערופענע „אונפּעריהאַליכע“ אינדיאנער וואָס בע-שטעהט פון אַ נירדיגען שיכט פון דער בעפעלקערונג וועלכע די אינדיאנער האַלטען נישט פאַר קיין מענשען און רופען זיי „טמאים“ - זייער צאָהל דערגרייכט ביז 60 מיליאָן און די ענג-לישע רעגירונג וועט זיי טאָדערירען, טראָץ דעם, וואָס די אינדיאנער האל-טען זיי לוי די הינד.

די ידיעה וועגען געהאַנדי'ס הונגער-שטרייך האָט אַרױסגערופען אַן אונגע-הויבערן טרויער אין גאַנץ אינדיען און צעהנדלינגער טויזענדער הינדוסען גע-הען אַרום און ווילען גאַנצע טעג. מיליטערישע מאַנעווערעס.

עס קומען פאַר מיליטערישע מאַנע-ווערעס, אויף וועלכע מען לייעט יעצט מעהר אַכט ווי אַלע מאָל, צוליב דער געשפּאַנטער פּאָליטישער לאַגע, אַזוי ווערט מיטגעטיילט פון בערלין אַז נאָך אַ הפסקה פון 2 יאהר האַבען זיך אַנגעהויבען גרויסע מאַנעווערעס פון דייטשען רייכסוועהר לענג-אויס דער פּוילישער גרעניץ, צו וועלכע עס זע-נען איינגעלאָדענט געווארען די מילי-טערישע אטאשעס פון אַ רייהע מלו-כות, אויסער פון פּוילען, פראנקרייך און רומעניען. מען טייטשט דאָס אויס דערמיט כדי די דאָזיגע פּעראינטערע-סירטע מלוכות זאָלען נישט זעהען דעם אמת'ן צושטאַנד פון דער דייטשער אַרמעע און איהרע סטראטעגישע מצב-ליכקייטען.

אויך די סאָויעטען האַבען אנגעהוי-בען גרויסע מיליטערישע מאַנעווערעס, אין וועלכע עס נעמט אַנטייל דער מי-ליטער-קאמיסאר וואראשילאוו.

א גזירה געגען טוריסטען קיין ארץ-ישראל.

ענגלישער קאָנסול אין ווארשא מאכט שוועריגקייטען ביים אַרױסגעבען וויזעט

אַ גרויסע אויסרעגונג האָט אַרױסגע-רופען אין די יודישע קרייזען די ידיעה אַז דער ענגלישער קאָנסולאַט מאַכט אונגעהויערע שוועריגקייטען ביים אַרױס-געבען וויזעס פאַר טוריסטען קיין ארץ-ישראל.

ס'איז נישט בעקאַנט אויף וועלכע יסודות עס שטיצט זיך דער ענגלישער פּערטרעטונג אין פּוילען נעגען טו-ריסטען, וועלכע ווילען בעזוכען ארץ-ישראל.

מ'גלויבט נישט, אַז אין דעם-זינען זאָלען האַבען אַנגעקומען אינסטרוקציעס פון לאַנדאָן און ס'וואָלט געהייסען, אַז דער ענגלישער קאָנסולאַט אין ווארשא טהוט אַלץ אויף אייגענער האַנד.

אין די ציוניסטישע קרייזען איז אונ-טערגענומען געוואָרען אַ אַקציע צו בע-ווייטיגען די שוועריגקייטען ביים אַרױס-געבען וויזעס.

ס'ווערט דערביי אַנגעוויזען, אַז בשעת אויף דער גאַנצער וועלט בעמי-הען זיך פּערשידענע מלוכות צו פּער-שטארקען די טוריסטען-בעוועגונג אין זייערע לענדער, שטערט דער ענגלישער קאָנסולאַט די טוריסטען-בעוועגונג קיין ארץ-ישראל, וואו די טוריסטיק איז גע-וואָרען אַ וויכטיגער פאַקטאָר.

די איצטיגע שוועריגקייטען פון ענג-לישען קאָנסולאַט ווערען בעטראַכט אַלס פשוט'ע בייזווייליגקייט, וואָס ליגט אין דער בעקאַנטער סיסטעם צו טהון אַלץ, כדי ארץ-ישראל צו ברענגען היזק. די ציוניסטישע עסקנים אין פּוילען דערוואַרטען אָבער, אַז ס'וועט געלונ-גען דורך אַ אינטערווענץ אין לאַנדאָן צו בעזייטיגען די שוועריגקייטען פון די טוריסטען, וועלכע גרייטען זיך איצט קיין ארץ-ישראל.

פרישער שפייזע-פּעסט, „צערעס“ איז אַנגעקומען און איז צו בעקומען אין אַלע שפייז - געוועלכער. די פאַבריקאַ-ציע פון צערעס קומט פאַר אונטער דער שטרענגער אויפזיכט פון הרב פּרענקעל פון סקאַווינאָ, אַזוי, אַז דאָס פּעסט איז גאַראַנטירט כשר, אַזוי, אַז ער קען ווערען עמפּפּעהלט די אַלע, וואָס היטען אָב די ריטועלע פאַרשריפ-טען.

ביי א י ש א ס דערגרייכט מען דורך מען אייננעמען אין דער פריה אויפ'ן ניכטערן מאָגען אַ גלאָז נאַטיר-ליך ביטער-וואסער Franciszka Józefa אַן אויסגיביגע אויסליידריגונג.

ער שטעהט אין גאָס און וואַרט מיך אָב, איך האב געוואלט אויסמיידען זיך מיט איהם צו טרעפּען פין איך צוריק אוועק צו מיין פריינדיק, וואו איך בין געזעסען ביז-יעצט, ווען איך האָב זי-כער געגלויבט אַז איך וועל איהם שוין נישט זעהען, און אַזוי בין איך געגאַנג-גען ביז צום טויער, ווען ער איז פלו-צים אַרױסגעשפּרינגען און מיך אַרומ-געכאַפט...

ער איז אויף דיר אַנגעפּאַלען, דער אויסוואַרף?

יָא, ער האט מיך פּעסט געהאַלטען, איך האב געמאַכט אַ געוואלד, אָבער ער האט מיך אַלץ ווייטער נישט גע-וואלט אַפּלאָזען.

נו.

פּלוצים איז אַנגעקומען זיין פּרוי. דעם לעהרער'ס פּרוי איז גראַד אַג-געקומען, וואונדערבאַר.

יָא, זי איז אַנגעקומען, ווייזט אויס אז זי האט איהם נאכשפּאַנירט, און ווען ער האט דערהערט איהר שטימע, האָט ער מיך אַנגעפּלאָזט.

א נס, פשוט א נס מן השמים איז געשעהן - האט יעקב פשה געזאָגט - אָבער איך וועל דאָס דעם לומפּ נישט שענקען, איך וועל פאלד אינדערסריה וועגען דעם מעלדען דער פּאָליציי.

וועסטו אין די היינטיגע צייטען אַנהויבען מיט אַ קריסט? האָט יעקב משה'ס פרוי געפרעגט.

נו, יָא, ס'איז אַ מאוס'ע מעשה - האָט יעקב משה געזאָגט - און דאביי זיך זעהר ערנסט פּערטראכט... (פאַרט. קומט).

די ענטלאפענע.

קאָמאן פון יודישען לעבען אין דייטשלאַנד אין 18-טען יאָהר הונדערט.

פון י. איזאקאָהן.

אויסצוהערען.

וואָס רעדט איהר ה' אַלפּרעד? איצט אַזוי שפּעט אין דער נאַכט, מיינע על-טערן וועלען זיך בעאנרוהיגען. אָבער איך וועל אייך נישט אַפּלאָ-זען, איהר מוזט מיך אויסהערען-האט אַלפּרעד געענטפּערט און זיינע אויגען האַבען געשפּריצט פּייער, אַזוי אז חנה'לע האָט זיך פאַר איהם זעהר דערשראָקען.

זי האָט געוואלט אַנקלאַפּען אין טוי-ער, אָבער אַלפּרעד האָט זי אַנגעכאַפּט ביי דער האַנד, און זי מיט געוואלד אַוועקגעשלאָסען פון טויער, האַלטענדיג זי פּעסט אין זיינע אַרעמס.

זי האָט זיך מיט איהם געראַנגעלט עטליכע מינוט, אָבער זעהנדיג אז ער וויל זי נישט אַפּלאָזען, האָט זי אַרױס-געלאָזט אַ געשריי:

ראַטעוועט! אין דעם מאָמענט זענען געקומען אַנצולויפּען אַלפּרעד'ס פּרוי און אַדאָלף רייכמאַן.

אַלפּרעד איז געווען אַזוי צורייצט אַז ער האָט נישט בעמערקט ווער די אַנקומענדע זענען, און זעהנדיג אַז דאָס זענען ציוויל-מענער נישט קיין פּאָליציי האָט ער חנה'לען נישט גע-וואלט אַפּלאָזען, און אַדאָלף האָט זיך שוין געוואלט אויף איהם וואַרפען אום צו ראַטעווען חנה'לען, אָבער אין דעם

(פאַרטזעצונג)

חנה'לע האָט זיך געזעגענט מיט אַדאָלף'ן און איז געגאַנגען גלייך צו זייער הויז, ס'איז געווען זעהר שפּעט און זי האָט זיך געאיילט אַז די על-טערן זאָלען נישט וועגען איהר אי-בערקלערען, זי איז אויך געווען זעהר דענערווייט פון איהר בעוון צוויי אַדאָלף'ן, אַזוי, אַז זי האָט נישט בע-מערקט דאָס פינסטערע געשטאַלט וואָס איז געשטאַנען האַרט געבען טויער. אָבער אין מאָמענט, ווען זי האָט געוואלט אַנקלאַפּען אין טויער, האָט זי בעמערקט ווי אַ פּערזאָן רוקט זיך אונטער און זאָגט צו איהר זעהר העפ-ליך:

פרייליין חנה'לע.

זי האָט זיך שטאַרק דערשראָקען און געוואלט מאַכען אַ געוואלד, אָבער יע-נער האָט צו איהר ווייטער געזאָגט:

שרעקט אייך נישט. דאָס בין איך אַלפּרעד.

חנה'לע האָט זיך ווירקליך עטוואס בערוואוינט, זעהנדיג אז דאָס איז דער לעהרער אַלפּרעד, אָבער זי האָט אין דער גרעסטער ערשטונג געפרעגט:

ה' אַלפּרעד, איהר, וואָס טהוט איהר דאָ אַזוי שפּעט?

אה, וועגען דעם, טייער פרייליין, איז פּערהאַנען פיעל צו רעדען-האָט אַלפּרעד געענטפּערט-און איך בעט אייך שענקט מיר עטליכע מינוט, מיך

ב. וויינבערג.

חסידות אין השכלה.

3.

בדרך-כלל קען מען זאגן, אז כמעט די גאנצע השכלה-ליטעראטור, אנהוי-בענדיג פון קלענסטען און ענדיגענדיג ביים גרעסטען שרייבער פון דער מחנה משכילים, איז געווען אדורכגעדרונגען מיט א שנאה-געפיהל צום חסידות. מאנכע ליטעראטור-און געשיכטע-פאר-שער בעהויפטען דעריבער, אז ווי גאנצע השכלה - בעוועגונג, ווי איך איהר ליטעראטור האט אין-יך קיין שום פאזיטיוועס נישט געהאט, ווארום זי האט איהר יניקה געציגט נאך פון די נעגאטיווע זייטען פון יודישען גע-זעלטשפאליכען און גייסטיגען לעבען, נעמליך: די צענטראלע אידעע פון דער השכלה, איהר איינציגע שטרע-בונג און טענדענץ איז געווען: צו בע-קעמפן און חסידות, ענדערן דעם לעבענס-שטייגער פונ'ם יוד און דער פארמירען די רעליגיע, מיט איין ווארט: צו אייראפעאזירען דעם געטא - יוד. דאס אלץ האט געדארפט דיענען אלס מיטל, אלס וועג צו דערגרייכען די בירגערליכע גלייכעברעכטיגונג. אבער, ווי דער שטייגער איז, האט זיך דער דאזיגער מיטל פערזאנלעכע און-און פאר-זיך אין א ציעל: מען האט פער-געסען אן דעם ענדציעל - אויסצוקע-מען פאר דעם יוד בירגערליכע גלייכ-בערעכטיגונג און פ'האט געזאגטען אנוואיפהערליך אין איין בעקעמפן דאס חסידות און די רבנים.

אין רוסלאנד האט די השכלה גע-האט לחלוטין אנגאדערן פרצוף. די צענטראלע פיגור פון דער רוסישער השכלה איז געווען יצחק בער לעוונע-זאן, אדער ווי די משכילים האבען איהם גערופען: דער רוסישער „מען-דעלאן". יצחק בער לעוונעזאן איז געווען א גרויסער תלמודיט, א שטארקער בקי אין דער רבני'שער ליטעראטור, א-קענט גרינדליך פיעל אייראפעאישע שפראכן, מיט איין ווארט: א גרויסער ערודיט און א טאלאנטפולער העברע-אישער שרייבער.

זיין ספר, „תעודה בישראל" האט געהאט א גרויסע ווירקונג אויפ'ן רי-סישען און פוילישען יודענטום פון זיין צייט. אין דאזיגען ווערק האט לעוונע-זאן געשטעלט זיך פאר אן אייראפעאישע צו פראדוקטיוויזירען די יודישע מא-סען, אויפצויענדען דורך פערשידענע ארטיגע ציטאטען פון דער תלמודישער און רבנישער ליטעראטור די וויכטיג-קייט פון ארבייט און די פראדוקטיווי-זירונג פון די יודישע פאלקס מאסען, האט ער זעהר שטארק בעיאיינפלוסט דאס ארטאדאקסישע יודענטום, פון וועלכען עס האט זיך רעקרוטירט דער גרעסטער טייל פון זיינע לעזער און פערעהרער.

זיין קאמף געגען חסידות, געגען שטעהט אויף צו... סליחות.

דער קריזיס האט שוין אזוי דער-שלאגען דאס געמיט, אז קיינער האט שוין נישט געטראכט, צו דאס קען זיך אמאל ענדיגען און אזוי ווי פארמשטען האט מען שוין מקבל באהבה געווען די צרות, וועלכע האבען זיך אויף אונז אראפגעלאזט, געלאכט האבען מיר שוין פון זיי און ווי רעזיגנירטע הא-בען מיר א מאך געטון מיט דער האנד: זאל עס געשעהן וואס פריהער. פליצים, א נייעס, דער קריזיס ענ-דיגט זיך און מען ברענגט שוין נבי-אות פון פערשידענע פילאזאפען און דענקער, וועלכע האבען פאראויסגע-זאגט, אז דאמאלס און דאמאלס וועט זיך דער קריזיס ענדיגען. און באדל הערט מען ווי אויף די פערזעס פון די גרויסע האנדעלס-צענטרען האט אויפ-געלעבט, ווערט - פאפירען שטייגען, אקציעס פליהען און אלע האבען אויף א מינוט פרייער אפגעזעטעט. אט עס שטארבט ער, דער שונא פון דער מענשהייט - דער פערשלאטענער קרי-זיס.

ווי זעהט עס אבער פאקטיש אויס? די פאפירען זענען טאקע געשטיגען, קיין געלד איז אבער ווייטער נישטא און עס איז נאך קיינעם נישט בעסער געווען.

ווי זעהט עס אבער פאקטיש אויס? די פאפירען זענען טאקע געשטיגען, קיין געלד איז אבער ווייטער נישטא און עס איז נאך קיינעם נישט בעסער געווען.

אי"ש ירושלים.

א קליינער סך-הכל צום נייעם יאהר.

ווי יעדעס יאהר, ווילט זיך אויך יעצט ביים סוף פון יאהר חרצ"ב, מא-כען דעם בילאנס פון אונזער ארבייט און מצב אין לאנד פאר'ן פערזאנלע-נעם יאהר, צונויפערעכנען דעם ריוח און הפסד און מאכען א סך-הכל און אונטערוואנדען: צי זענען מיר פאראויס געקומען אין יאהר חרצ"ב און געווא-נען נייע פאליטישע און עקאנאמישע פאזיציעס, אדער האבען מיר, חלילה פערלירען פאזיציעס, וואס זענען שוין פריהער געווען אין אונזער בעזיץ.

איין זאך איז קלאר: מיר טרעטען צו היי-יאהר צום בילאנס נישט מיט דער געדריקטער שטימונג, וואס האט בעהערשט אונזער לעבען פאר'הערען אדער גאר פאר צוויי יאהר, די לעצ-טע שטונדע פונ'ם יאהר - באלאנס וועט ערשט קלאר ווערען, ווען מיר וועלען צונויפערעכנען די פרטים פונ'ם אקטיוו און פאסיוו. אבער די שטימונג בשעת מיר מאכען דעם בילאנס, איז א פרייע, א מונטערע. דער דאזיגער פסיכישער מאמענט ווערט בולט, ווען מיר בע-טראכטען אונזער פאליטישע לאגע. עס איז שווער אנצווייזען אויף וועלכע פאליטישע פאזיציע, וואס מיר זאלען האבען געווינען אינ'ם פערזאנלעכעם יאהר; די פאליטישע לאגע האט זיך נישט געענדערט א סך צום גוטען, פונ-דעסטוועגען פיהלט זיך מעהר פריי-הייט אין די פערזאנלעכע, וואס ווערען געפיהרט דורך די ציוניסטישע פערטרעטער מיט דער רעגירונג. ניש-טאזענפאלס די געדריקטע שטימונג, וואס איז געלעגען אויף די פערזאנלע-כע לונגען אין דער צייט פון פריהערדי-גען נציב, מיר טשענסעלאר.

פון וואגען שטאמט די ערמינטערונג און געהויבענע שטימונג, וואס פיהלט זיך יעצט ביים ארץ-ישראל'דיגען ישוב? מיט א בעזונדערע צופרידענקייט קען מען טענסטעלעט ווערען, אז די דאזיגע ערמונטערונג איז אריינגעדרינגען אין

איידעלע אייגענשאפטען דערהויבט דעם מענטש פון זיין שפלות, פון אלע הבלי עולם הזה, איז איהם מעורר צו מעשים טובים און גוטע מדות. אמת: ער איז אין א בחינה פון: „הקבלה" גוור והצדיק מבטל", אבער נישט נסים ונעצות זיין גרויז - כאראקטער, זיין מהות.

ער איז דער גייסטיגער מנהיג פונ'ם פאלק, וועלכער פיהלט אונמיטעלבאר מיט, זיין צער און וועהטאג און וויל ראטעווען דאס פאלק פון אונטערגאנג דורך תפלות דורך איינפלאנצען אינ'ם פאלקס-מענטש גייסטייכע אידעאלען און מדות טובות.

צווישען די משכילים איז געווען איינער, וועלכער איז נוטה געווען צו איידעלע אייגענשאפטען דערהויבט דעם מענטש פון זיין שפלות, פון אלע הבלי עולם הזה, איז איהם מעורר צו מעשים טובים און גוטע מדות. אמת: ער איז אין א בחינה פון: „הקבלה" גוור והצדיק מבטל", אבער נישט נסים ונעצות זיין גרויז - כאראקטער, זיין מהות.

ער איז דער גייסטיגער מנהיג פונ'ם פאלק, וועלכער פיהלט אונמיטעלבאר מיט, זיין צער און וועהטאג און וויל ראטעווען דאס פאלק פון אונטערגאנג דורך תפלות דורך איינפלאנצען אינ'ם פאלקס-מענטש גייסטייכע אידעאלען און מדות טובות.

צווישען די משכילים איז געווען איינער, וועלכער איז נוטה געווען צו איידעלע אייגענשאפטען דערהויבט דעם מענטש פון זיין שפלות, פון אלע הבלי עולם הזה, איז איהם מעורר צו מעשים טובים און גוטע מדות. אמת: ער איז אין א בחינה פון: „הקבלה" גוור והצדיק מבטל", אבער נישט נסים ונעצות זיין גרויז - כאראקטער, זיין מהות.

געהן קיין יפו איינקויפען סחורה, קו-מען היינט אראפער קיין תל-אביב, און דער האנדעלס-צענטר וואקסט און פער-ברייטערט זיך. דאסזעלבע איז אויך פארגעקומען אין ירושלים, וואו די יודען האבען פערלאזט דעם האנדעלס-מאך אין דער אלטער שטאדט און אריבערגעטראגען דעם האנדעל אין אייגענע צענטערס. און יעצט, ביים סוף פון חרצ"ב, איז דער יודישער האנדעל געבליבען פעסט און נישט ערשיטערט, נישט פון דער באקאנט-אנטיסאציע און נישט פונ'ם אלגעמיי-נעם קריזיס. דער פערזעסערער מצב פון האנדעל קומט אויך צום אויסדרוק אין דער ענטוויקלונג פון עקספארט און אימפארט. אינטערעסאנט איז די סטאטיסטיק פון ערשטען פערטיל יאהר 1932: דער עקספארט האט בעטראפען 1,400,000 פונט (פאראיאהרען בלויז 655,000 פונט), דערפון דער אפערלע-ני - עקספארט אלץ 1,240,000 פונט. בכלל זענען אינ'ם לעצטען סעזאן פון חרצ"ב פערשיקט געווארען 3,632,000 קעסטלעך אפערלעניש, לגבי 2,470,000 פאראיאהרען און 2,696,000 פאר צוויי יאהר. גרייף פרוכטען, וואס איהר פרא-דוקציע געפונט זיך כמעט אינגאנצען אין יודישע הענד, איז עקספארטירט געווארען היי-יאהר 70 טויזענד קעסט-לעך, לגבי 57,000 פארזאיהרען און 17,000 פאר צוויי יאהר.

אויך די יודישע אינדוסטריע ענט-וויקעלט זיך כסדר אומגעשטערט. איהר פראדוקציע איז אריינגעדרינגען אויך אין די מארקען פון די שכנות'דיגע אראבישע לענדער. זי בעשעפטיגט 12 טויזענד יודישע ארבייטער. דער גרוי-סער יריד פון תל-אביב האט א סך גע-האלפען צו בעקענען די יודישע אינ-דוסטריע אין דער גרויסער וועלט און איהר געשאפען נייע מארקען.

די בוי - בעוועגונג אין די יודישע שטעט האט לעצטענס איבערגעשטי-גען אפילו דאס יאהר פון דער 4-ער עליה. כדאי צו דערמאנען, אז אין 1926 האט מען אינוועסטירט אין היי-זע-בוי אין תל - אביב 216 טויזענד פונט, אבער אין 1931 איבער 300 טוי-זענד פונט. אין א קורצער צייט ארום וועלען ירושלים, תל-אביב און חיפה פערדאפלען די צאהל בנינים פאר דער יודישער בעפעלקערונג.

דערהויפט זענען מיר שטאלץ און מונטער מיט דער פערשטארקונג פון אונזערע לאנדווירטשאפטליכע פאזי-ציעס. דער יודישער באדען - שטח פון פלאנצונגען האט שוין איבערגעשטי-גען דעם אראבישען בעזיץ, הגם אויך די רייכע אראבער פערגרעסערען שטענדיג זייערע פלאנצונגען. דער שטח פון יודישען פלאנצנאציע באדען האט דערגרייכט 80,000 דונאם, לגבי דעם אראבישען בעזיץ פון 60,000 דו-נאם. אין יאהר חרצ"ב האבען יודען פערפלאנצט נייע 17,000 דונאם בא-דען.

(סוף קומט).

לעקציע פון זייער ארגאניזאציע, וועט מען די ימים-נוראים דאווענען מיט ערשטקלאסיגע חזנים און די קולטור-ארבייט וועט בעפרידיגען ווערען... יודען, איבערהויפט די יודישע פרוי-ען איילען זיך כדי זיך צו פערזארגען מיט א פלאץ צום דאווענען און אויך דא שפיגעלט זיך אב די היינטיגע צייט, מען דינגט זיך אב שעה'נווייז וועגען א „שטאדט" און מען וויל עס מאכען פאר ביליג געלד, די גבאים האלטען דערווייל אבער פאסאן און ווילען נישט אראפלאזען, זיי ווארטען אויף דער לעצטער מינוט.

ווי מען שמועסט, וועט דאס דאוונען היי-יאהר, אזוי ווי אלע יאהר זיין א ענין פאר אונטערנעמער, כדי צו פער-דינען אויף יום-טוב, פרנסה'לאזע יו-דען דינגען עטליכע צימערען, לאזען ארויס בעקאנטמאכונגען און אז גאט וועט העלפען, וועט מען דערפון קע-נען מאכען יום-טוב.

זיי בעטען זיך.

איהר געדענקט דאך וואס פאר א שטורם פון פערזאנלעכע פון דער עלע-קטראניק-אבאנענטען האבען געמאכט, די מיטלענע, וואס זענען צונויפגערו-פען געווארען, די פייערדיגע רעזא-לוציעס, וואס זענען אנגענומען געווא-רען אין א בעפעעהל, איז ארויס צווי-שען דער מחנה: אראנעמען די לי-שניקעס, צייטונגען האבען אלארמירט

רעוועטע שטיקעל ברויט פון מויל. יא, ווער עס לאשטשעט זיך אלץ אויף דעם יודישען גראשען, ביי די סטראקען-לייט איז די יודישע ארבייט טריפה, זייערע גילדענט זענען אבער כשר.

די יודען, וואס געהן אויף קבר-אבות דארפען געדענקען, אז אויף די עטליכע גראשעס, וואס זיי בעצאהלען פאר איבערפיהרען זיי אויפ'ן בית-עולם ווארטען די יודישע בעלי-עגלות אגאנץ יאהר און זיי דארפען נאך געדענקען, אז מיט'ן בלויזען זאגען דעם „מענה לשון" אויף די קברים פון זייערע על-טערן, וועלען זיי נאך גארנישט הא-בען אויפגעהטון, מען דארף עס בע-ווייזען מיט מעשים.

פיעל יודען פערשטעהן עס, ליידער אבער נישט אלע...

עס האט זיך נישט געענדערט. היי-יאהר, פונקט אזוי ווי אלע יאהר בעווייזען זיך אין די צייטונגען לשמוע אל הרנה-מודעות, אז אט דא און דארט וועלען דאווענען ערשטקלאסיגע חזנים און די בעסטע בעלי-תפלות און אז בילעטען קען מען בעקומען ביי די און די.

דאס זעלבע איז אין די שוהלען. פונקט אזוי ווי אמאל. און עס מעהרען זיך די מנינים, עס טרעפען זיך אויך ארגאניזאציעס, וואס מעלדען, אז אין דעם גרויסען

פערד און א וועגעלע און געמאכט עטליכע „אבראמען" אויפ'ן פעלד אין דערפון געצויגען חינוח, זיי זענען, אזוי צו זאגען געווארען צוגערעכענט צו פערשידענע ימים-נוראים חזנים און אנדערע כלי-קודש, וואס מאכען א פאר גילדען פון יודישקייט.

היי-יאהר זענען זייערע פרנסות גע-שלאגען, ווארום פיעל ווילען זיך איינ-ברענגען די פאר גראשען און שפאנען צו-פליס, און דעריבער האבען זיי אראפ-געלאזט פון די פרייען, 50 גראשען אהין און צוריק.

האט אבער די „סיטראען" געזעל-שאפט אויך געווארפען אנהייב אויף דער דאזיגער ריין-יודישער פרנסה און האט געשטעלט עטליכע וועגען צו דער דיספאזיציע פון די יודישע קבר-אבות געהער און זיי גיבען זיך נישט אב קיין דין-והשבון, אז דערמיט נעמט מען אוועק ביי די יודישע בעל-עגלות דעם לעצטען ביסעל פון מויל.

פארוואס האט „סיטראען" נישט גע-טראכט אויך צו געבען בעשעפטיגונג אין איהר אונטערנעמונג קיין יודישע ארבייטער, נאך ווען מען דארף נע-מען פון יודען, איז זי דא.

קומען פאר סקאנדאלען בעת יודען זענען זיך אויף די „סיטראען" אויטאב-וסען, די פערביטערונג פון די יודישע בעל-עגלות זענען אין לשער, ווארום מען רייסט דאך זיי ארויס דאס אויסגעהא-

גיגאנטישע כחות.

אויף אנ'אויספלוג מיט דער זש. ט. ק.

פ. בלומענקראנץ.

דער ארבייטסלאָזער.

(סקיצע).

איצט וואָלדשטיין, אָדער ווי מ'האָט איהם גערופֿען זייט ער האָט בעקומען געלד—אינגאנצ, איז אין אַ געוויסען טאָג אַריינגעקומען אין זיין גאָבינעט, אַנדערשטעלעט זיך ברהבות'דיג אויפֿן פּאַטעל, צוריקענדיג איהם נעהנטער צו דעם בוראָ-טיש, אויסגעשטאָכען זיך שוין און אַנגעקלינגען אויפֿן וואָלדשטיין.

— מאַטשעו, פּאַפּאַשטשע נאָטיכ-מאָסט פּאַנאָ מאַריצענגאָ!

מאַטשעו, אַנאַלעטער גוי מיט לאַנגע וואַנטעס פון אַ פּערזאָנלעכען שלאַכ-טשיץ און אַ נשמה פון אַ „פּאַנשטשי-נע" פּויער, האָט זיך פּערזאָנלעך אַרײַנגעקוקט אין געזענטפּערט הכּנה'דיג: — וו' טעי כּוולעטשע, פּאַרשען פּא-נאָ.

— מאַריצעי פּשטיין, אַ בעאַמטער אין די פּערזאָנלעכע יאָהרען מיט אַ גלאָס אויסדאַזירט פנים, גרויסען פליץ און גלאַנציגע הויזען, האָט געלאָזט דעם ברייטע אין דער שרייב-מאַשין, גלייך געמאַכט דעם קראַוואַט און אַנדערשטעלעט זיך פאַר'ן שפּעל זינעם מעשה זעלנער.

וואָלדשטיין האָט אַרויסגענומען אַ פּאַפּיראַס, געמאַכט איהם ווייך, אַראָב-געקלאָפט דעם טאַפּאַק אויפֿן נאָגעל פון גראַבען פינגער און געוואַנדען זיך צו עפּשטיין:

— פּאַניע עפּשטיין, פּאַן זושעטשעזש ווי—האַט ער אַנגעהויבען בנעימות'דיג, בעטראַכטענדיג די פּאַפּיראַס ווי לַמַּשְׁלֵא א טייַערען שטיין—אַז די צייט איז שלאַכט; ס'ווערט וואָס אַמאַל ערגער: די סחורה ליגט, וועקלען מוז מען אַהאַלען.

יאַ, יאַ—האַט עפּשטיין צוגעשטאַקעלט, טראַכטענדיג דערביי, אַז ער געהט אוראי צום צווייטען מאָל רעדוצירען די פענסיע און ער וועט שוין דאסמאַל זיין געוואַונגען אַוועקצוגעמען דעם זיין פון דער וואַלע.

נו, זעהען זי—האַט וואָלדשטיין וויי-טער גערעדט—האַב איך דעריבער בע-דייטשלאַנד געלאָזט צו קאָנפּיסקירען דאָס פּערמאַנען פון די אויסלענדישע יודען, האָט די פּוילישע רעגירונג גע-דראָהט, אַז אויב זי היטלע-לייט וועט לען אַוועקפירען זייער פּלאַן, וועט די פּוילישע רעגירונג אלס געגען-רעפּ-רעסיע רעקוויירירן דאָס פּערמאַנען פון גראַף הענקעל פון דאָנערסטמאַרק און דאָס האָט טאַקע די דייטשע חיות אַב-געשראַקען און זיי האָבען געמוזט רע-זיגנירען פון זייערע ווילדע אַפּעטי-טען.

פיעל מיט איינדרוקען פון די צוויי גיגאַנטישע כחות, וואָס מיר האָבען גע-זעהען אין משך פון איין טאָג זענען מיר פּרעהליכע געפּאַהרען אַהיים. בכלל איז דער דאָזיגער אויספלוג געווען אַ זעהר געלונגענער, דער ער-לם האָט זיך גוט געפּהילט און די שטימונג איז געווען אַ געהייערע. ש. פראַנק.

לען.

דער שטאַנדפונקט געהט אַרויס פון דער הנחה, אַז אויב יודען וועלען נישט האָבען קיין יודישע פּאַרשטעלונ-גען, וועלען זיי מוזען פּעזונקען זאָס פּוילישע טעאַטער און כּידוע זענען יודען דער בעסטער קאָנסומענט פאר אַ טעאַטער.

צו די יודישע בעפעלקערונג וועט דערמיט מסכים זיין איז נאָך אַ גרויסע פּראָגע, אָבער אַ אַריגינעלער שטאַנד-פונקט איז עס פאַרט...

נישט עהרליכע בעריהמעריי. מיר זענען געוואוינט צו הערען פּערשידענע בעריהמערישע רעקלאַמעס פון פירמעס, וועלכע רעקלאַמירען זיי-ערע סחורות, ווייל אזוי איז שוין די טבע פון סחורים, זיי ווילען מיט דער רעקלאַמע פּערטושען דעם קונה, אַז ער זאָל נאָר קויפּען ביי זיי.

אויך האָבען אונזערע אויערען שוין אויסגעהערט די פּערשידענע רעקלאַמעס פון די פּאַרטייען, וועלכע זאָגען צו הרים וגבעות ביי וואהלען און שפּע-טער ווייזט זיך ארויס, אַז עס איז גאָהר פּערפילטע סחורות.

מיר זענען אויך געוואוינט צו הע-רען די נאָרישע רעקלאַמעס פון פּער-

געקומען דער ווערסאָלער טראַקטאט. דעם גופא פאַלאַץ איז נישט ער-לויבט צו בעזוכען, דערפאַר האָט מען אונז ערלויבט צו בעטראַכטען דעם פאַלאַץ פון אויסגעוויינט און עס האָט זיך פאר אונז פאַרגעשטעלט אַ צוויי-טער גיגאַנט פון ארכיטעקטור, די הער-ליכע קאַפּולען, די טעראַסען, לעמפּ, די פּערשידענע אַזיערעס מיט די צענ-דלינגער לאַבענדזשעס, וואָס שווימען אַרום מאַכט אַנאַויסערגעווענהליכען איינדרוק.

דאָן ציהט זיך אויף עטליכע קילאָ-מעטער דער פּרעכטיגער גאָרטען מיט פּערשידענע בוימער און פּלאַנצונגען, די שטאַלען מיט די קאָטשען און עקי-פּאַזשען. מיר האָבען דאָרט נאָך אַנגע-טראָפּען אויף אַנאַעקספּאַזשען מיט וועל-כען עס איז געפּאַהרען דער לעצטער קייזער פון דייטשען רייך, ווילהעלם דער צווייטער.

אַ גראַנדיעזען איינדרוק האָבען גע-מאַכט די יענענדיגער ספּעציעל אויפ-געפּוילטע געביידעס פאַר די אַראַנזשער-יעס. אַלע מיני פּלאַנצונגען, וואָס געפונען זיך אין דער גאַנצער וועלט ווערען דאָרט געפּלעגט, פון דעם קלע-טענען בלומען-טאַפּ ביז די ענענטע פאַלמען. אויך צענדליגער מעטער צי-הען זיך די אַראַנזשערעס, אַפילו וויי-טריבען ווערען דאָרט קינסטליך אויפ-געהאַנדעלט.

אַ גאַנצער ים פון בלומען און טאָ-פאַלען געפונען זיך אין נוידיקען. מיר געהען עטליכע שעה און בע-וואונדערען די רחבות פון דעם גיגאַנט און מיר קענען אַלץ נישט צוקומען צום עץ.

די דינערשאפט דערצעהלט אונז, אַז דער גראַף קומט זעלטען אין שלאַס. ער פּערפּרענגט אין בייערען אין זיין שלאַס, ער איז אַלט סך הכל 43 יאָהר. נאָר פון אייט צו צייט קומט דאָ אַהער דער זעהר, וועלכער גרייט זיך איבער-צונעמען דעם שלאַס, און אַלט אזעל-כער שטודירט ער נישט אין דייטש-לאַנד נאָר אין קראַקאווער אוניווערזי-טעט. דער צווייטער זעהן דאָנעגען (דער עלטערער) איז אין דייטשלאַנד, וואו ער וועט פּערוואַלטען מיט אַנאַ-זער שלאַס, וואָס דער גראַף פון דאָ-נערסטמאַרק פּערמאַנט.

אַליין איז דער גראַף פאַראַליזירט און איז האַלב בלינד. מיר האָבען אַרומגעוואונדערט אי-בער דעם פּרעכטיגען שלאַס, געזעהען דאָס אונגעהויערע עשירות און מיר האָבען אויסגעזעהן מיט אונזער קליינע גראַשעריגע פּערזינסטען און פּער-מעגעס ווי ווערמילדען געגען מעכטי-גע ריעזען.

אזוי פיעל עשירות, אַזאָ גיגאַנטיש פּערמאַנען, און דאָס זאָל געהערען צו איין איינציגען מענטשען...

די אויספלוג קאמפאניע איז אריי-געפאלען אין אַ פּילאָאָפּישע שטימונג און יעדער האָט אַרויסגעזאָגט אַנאַ-דערע מיינונג וועגען תּכלית פון דע-בען...

ווען די היטלע-לייט האָבען אין

דער פינטער. אַ אַריגינעלער שטאַנדפונקט... דאָס היגע קאמעראַל-טעאַטער איז דאָס איינציגע אַרט, וואו עס קענען פאַרקומען טעאַטער-אימפרעזעס, אַלע אַנדערע קאָאָלען זענען נישט „גע-איי-גענט".

אויך דאָס איינציגע קאמעראַל-טע-אַטער איז אויף גרויסע צרות. אַט לַמַּשְׁלֵא, איז עס יענע וואָך געוואָרען אויסגעשטעלט אויף אַ ליציטאַציע און נאָר אַ דאָנק וואָס קיינער האָט נישט געהאַט קיין געלד צו בעזאָהלען האָט מען די ליציטאַציע אַבערלייגט אויף אַ צווייטען טערמין.

איצט דערצעהלט מען ווידער, אַז אַ געוויסער דירעקטאָר האָט געדרינגען דאָס טעאַטער כדי עס צו עקספּלאַטי-רען, און אויסגערעדט האָט זיך דער דאָזיגער דירעקטאָר, אַז מען זאָל דעם זאָל נישט פּערדינגען אויף קיין יודי-שע אימפרעזעס, ווארום יודען, ער-קלערט דער דירעקטאָר, זענען נישט צו קליין צו בעזוכען דאָס פּוילישע טע-אַטער, און אַז די „כאַלאַטע" וויל דוקא „זשאַראַנאַווע" טעאַטער קענען זיי זיך בעזענדיגען מיט די הויף-זי-גערס, וועלכע זינגען יודישע לידע-

דאס יודישע לעבען אין טאַראָו-סקע גורר.

(סוף). אַמאַל האָבען דאָרט געוואוינט קנא-פע 400 יודישע פאַמיליעס, וועלכע האָבען פּערמאַנט אַנאַליגען געמיינדע-הויז, מיט אַ בית - המדרש, דאָס איז היינט אויך נאָך דאָ. היינט צו טאָג איז דאָרט פּערהאָן ביז 70 יודישע פא-מיליעס, שוין צוזאַמען מיט די פּוילישע איינוואַנדערער.

די בעזיהונגען צווישען די פּוילישע יודען מיט די דייטשע איז נאָך אַלץ אַנאַנגעשטערענט, כאָטש לעצטענס דערנעהנטערען זיי זיך צווישען זיך. אויך איז דאָרט דאָ אַ שוהל, וועלכע איז אַלט עטליכע אַכציג יאָהר און האָ-בען אויך אַ ראַבינער, וואָס גיט די יודישע קינדער אַ „לפּפּיל" יודישע למו-דים.

ה' צימבערקנאָפּ בעקלאָגט זיך, אַז קיין גייסטיגע שפּייז איז דאָרט נישט פּערהאָן, כאָטש עס שאַפען זיך פון צייט צו צייט ציוניסטישע יוגענד-פּער-איניצען, איז אָבער די ציה, וואָס די איניציאַטאָרען זענען די דייטשע יודען, וועלכע האָבען אַ גאַנץ אַנדערען בע-גריף וועגען יודישע קולטור און נא-ציאָנאַלע פּראָגען, ווי מיר, פּוילישע יודען.

מיר בעזוכען אויך דעם יודישען בית-עולם, וואָס איז אַ הונדערט שריט ווייט פון דער שטאָט און מען מוז מודה זיין, אַז פונקט אזוי ווי עס איז ריין און ציכטיג אין דער שטאָט אזוי איז אויך שטיל און רוחני און אַ מוס-טערהאַפּטע אַרדנונג אויפֿן פּרידהאָף. די מצבות ווייסע אָדער שוואַרצע שטיינער, אויף דער לינקער זייט דיי-טשע אויפֿשריפטען און אויף דער רעכ-טער העברעאישע אויפֿשריפטען, אוי-סער עטליכע געזעהלעטע מצבות, וואָס זענען פּערזענלעך מיט בלוזי העברעאיש-שע אויפֿשריפטען, און אַפילו היינט צו טאָג ווערט נאָך אויף די מצבות גע-שריבען דייטש.

די עלטסטע מצבה האָב איך דאָרט געפונען, וואָס איז אַלט עטליכע אַכציג יאָהר. די יודען אין טאַראָווסקיע גורי ווי-לען זיך אויך נישט צופיעל ווארפען מיט זייער יודישקייט, זיי טענה'ן, אַז אין קאַרפּאַנט'ס מלוכה איז גלייכער וואָס ווייניגער צו דערפּאָנען דעם נאָ-מען יודי...

דער גיגאַנט פון אַרכיטעקטור. נאָכמיטאָג זענען מיר אַרויסגעפּאָה-רען בעזוכען נוידיקע. אַנאַלעט שלאַס, וואָס איז אויפּגע-בויט געוואָרען אין 15-טען יאָהרהונ-דערט און איז אויפּגעפּוילט געוואָרען אין יאָהר 1629 אַלט גרעניץ-פּעסטונג.

דאָס שלאַס געהער נאָך פון היינט צום דייטשען גראַף הענקעל ביז די-נערסטמאַרק און איז געווען די זומער-רעזידענץ פון קייזער ווילהעלם דעם צווייטען. אַדורכגעזעהנדיג דעם גאָרטען פון שלאַס בעווייזט זיך אַ פּרעכטיגער פא-לאַץ, געבויט לויט דער קאַפּיטע פון ווערסאָלער פאַלאַץ, וואו עס איז פאַר-און זיך רעקלאַמירט, אַז נאָר אַ דאָנק זיי, וועלכע האָבען די ערשטע ער-קלערט אַ הייליגען קאַפּיטע דער עלעק-טראָוויניע (און נישט אזוי ווי אַנדערע צייטונגען וואָס שווייגען) איז געקו-מען צו דעם אויפּברויז פון די מאַסען.

און דער עולם האָט געפּאַלעט דעם בעפעלה פון זייערע פיהרער און עט-ליכע טויענד ליטשניקעס זענען טאקי געווארען אַראַנגענומען.

וואָס דאָרט איז פאַרגעקומען ווייסט מען נישט. איין זאָך איז אָבער קלאָר, אַז קיין מיינונג פון די אַבאָגענטען איז שוין נישט צוגרייפּערעכען געוואָרען עטליכע חדשים און די אַבאָגענטען שטעהן גאַנצענע טעג אין דער רייהע, אַז מען זאָל זיי צוריקלאָנטשען, דאָס איז אַ פאַקט.

די עלעקטראָוויניע נוצט טאקי אויס די גוטע קאָנוגסטור און הייסט זיך בעזאָהלען פאַר איהר טרחה.

צו אַבאָגענטען געפּיך, דער עולם גולם, וואָס האָט געלעבט האַפּטונגען אויף זייערע „קעמפּער" וועגען ענ-טוישט געוואָרען און איצט שטעהען זיי געפּיך אין דער עלעקטראָוויניע און בעטען זיך אַז מען זאָל אויף זיי רח-מנוה האָבען און זיי נישט לאָזען אין

אַרבייטען און בעקענען זי מיט דער אַרבייט.

ער האָט אַקצענטירט די לעצטע ווערטער, אַוועקגעוואָרפען דעם מונד-שטוק און אַנגעקלינגען אויפֿן וואַזשנע, ווייזענדיג דערמיט, אַז דער שמועס איז געענדיגט.

עפּשטיין איז ווייטער געשטאַנען, ווי ער וואָלט נישט פּערשטאַנען די אַנמערקונג פון שפּע און גערעדט ווי צו זיך.

— וואָס וועל איך איצט טהון, באָ-זשע דראָג!

וואָלדשטיין'ען האָט דענערוירט זיין בעאַמטענעס עקשנות, ער איז געוואָרען רויט פאַר פּעס, אַוועקגערוקט מיט רעש דעם פּאַטעל און אַנגעהויבען שרייען: — איך זאָג דאָך איהן, אַז דאָ ביי מיר קענען זי ווייטער נישט אַרבייטען און אַ סוף.

עפּשטיין האָט זיך געווישט דעם שווייט פון זיין פליכטעוואַטען קאַפּ. ראַיו געשטאַנען עקשנות'דיג ווי אַ קינד ביי דער מוטער, בעת זי וויל עס פּישט מיטנעמען אויפֿן שפּאַציר, ער האָט געזוכט אין געדאַנק אַרגומענ-טען, ווערטער, כרי צו פּעאיינפלוסען זיין שפּע, וואָס גיט אויף איהם ארויס אַ פּסק-דין, אין וועלכען ס'איז אַב-הענגיג זיין ווייטערדיגע עגזיסטענץ.

ער האָט געפרובט אַפּעלירען:

— און מיין פרוי און קינדער. אין אַזאָ צייט, אין אַזאָ צייט...

עפּשטיין האָט זיך זעלבע איבער-געזוירט עטליכע מאָל, נישט-געפונען-דיג אין דער רגע קיין אַנדערע ווער-טער, וועלכע וואָלטען געווען מעהר ריהערענד.

וואָלדשטיין איז אַריינגעפאַלען אין אַ גרימזאַרן און אַנגעהויבען זיך ביי-זערען:

— איך בעט איהן זעהר, אַז זי זאָ-לען מיך נישט נודזשען. מיין געשעפט איז דאָך נישט — אום גאַטעס ווילען-קיין פּילאַנטראָפּישער אַנשטאַלט. איך האָב איהן געזאָגט איין מאָל און צוויי מאָל און זי שטעהען ווי מ'וואָלט איהן מיט געגעל צוגעהאַקט.

עפּשטיין האָט געזעהן, אַז ער וועט גאַרנישט פּוילען. ער קען זיך נאָך דערוואַרטען, דאָסדער וואַזשני זאָל איהם ארויסבעטען. ער האָט זיך אַ בלייכער און צובראַכענער ארויסגעריקט פון שפּעס קאַבינעט און אַנדערשטעלעט זיך ביי דער מאַשין, כדי צו פּערענדי-גען דעם אַנגעהויבענעם בריף.

ער האָט אַנגעהויבען ליינענען די ערשטע טייל פון בריף עטליכע מאָל און נישט געקאָנט איהם פאַרשטענען. ר'האַט געפרובט די אַנגעשריבענע טייל ליינענען אויפֿן קול:

„נישט קוקענדיג אויף אונזערע פיעל-מאַליגע מאַניטען, האָט איהר נישט בע-וויליגט צו רעגולירען דעם חוב. מיר זענען געוואונגען אויסצוריקען..."

און נישט געקענט פשוט אופֿוויי-טער שרייבען. ער האָט געלייענט וועגען חובות, אָבער אַלעס האָט זיך ביי איהם פּער-וואַנדעלט אין איין איינציגער פּראָגע, וועלכע האָט ביי איהם געטאָטשעט דעם מוח:

— וואָס וועט ווייטער זיין? (סוף קומט).

בעפאַלט איהר אַ רעזעלע פירמע, אַז זי פיהרט געשמוגעלטע סחורות (אזוי ווי איהר האָט עס געהאָן) און מען דארף זיי בעקעמפּען. סחורות פאַרטייליגט און „אידעא-ליסטישע" צייטונגס-מעגשען, רעקלאַ-מירט אייער פּערהליכקייט און אידעא-ליזם. דער עולם איז נישט קיין גולם און קען זיך אויף נישט-זעהרליכע בע-ריהמעריי.

תיקון טעות...

מען מאַכט מיך אויפּמערקזאַם, אַז אין מיין נאָטיץ אין פּויריגען נומער, וועגען די צוויי ברידער, ז. וועלכע דער לעבעדיגער האָט, בעת ער האָט געמיינט, אַז עס געהט וועגען א ירושה עס געוואָלט צונעמען פאר זיך און ווען ער האָט געוואויר געוואָרען, אַז עס האַנדעלט זיך וועגען „קבורה געלד", האָט ער עס אַנגעשיקט צו זיין פּער-שטאַרבענעם ברודער'ס יתומ'ם, הייסט נישט אַבעלע, דאָס איז גאָהר דער גאַמען פון פּערשטאַרבענעם ברודער ז. און אַז דער לעבעדיגער ז. הייסט גאָהר ברך.

אויך טהו צוילעב און מאַך דעם תיקון טעות.

לויטן.

אָפּקלאַנגען פון דער פוילישער פרעסע.

דער „אילוסטראציע קורירער“ איז ווי בעקאנט, אין ווירטשאפטליכע פראגען גענוג ראדיקאל, און טרעט אפט-מאל שארף ארויס געגען דער ווירט-שאפטס-פאליטיק פון דער רעגירונג, הגם פאליטיש געהער די דאזיגע צייטונג צום סאנאציע-לאגער. דאסמאל טרעט די צייטונג ארויס געגען די הויכע באהן-טאריפען. „מיר געפונען זיך איצט – הויפט און די צייטונג – אויפן סאמע נאך פון ווירטשאפטליכער רעפ-רעסיע. היות ווי מיר דערנענטערן זיך צו דער ווינטער-קאמפאניע אויף אלע האנדעלס-מערק, דארף מען און ווענדען אלע מעגליכע מיטלען, וועלכע קענען אין א וועלכער עס איז מאס פערלייטערען אונזער ווירטשאפטליך לעבען.

„אינס פון די געביטען, אויף וועל-כע מ'דארף לעגען דעם גרעסטען אכט איז דאס באהן-וועזען. די טראנספארט-הוצאות שפילען א גרויסע ראָלע ביים בעשטימען די פרייזען פון די סחורות און במילא אין דער ענטוויקלונג פון דער ווירטשאפט.

„אויב די טאריף-פאליטיק נעהמט נישט אין אכט די בעדערפנישען פון ווירטשאפטליכען לעבען, דאן איז זי שפדליך סיי פאר דער ענטוויקלונג פון דער ווירטשאפט, סיי פאר די הכנסות אין די באהן-קאסעס.

„דערווייז איז דער איצטיגער באהן-טאריף פאר סחורות טייערער, ווי אין יאָהר 1929, ד. ה. דאן ווען אין לאנד איז נאך געווען א גוטע קאניונקטור.“ די צייטונג טרעט ארויס געגען דעם סיסטעם פון ערטיילען אינדיוידועלע הנחות ביים בעשטימען דעם הויך פון טאריף. דאס בעזעהל א סך בירגער, אויפן חשבון פון די פריויליגירטע, וואס געניסען פון די הנחות, א חוץ דעם האט מען אנערקענט אינדיוידועלע הנחות נאך פאר דער אינדוסטריע און נישט פאר'ן הורט-האנדעל. און דאס איז ניט ריכטיג, מחמת דער הורט-מסחר פערמיטלעט צווישען פראדוצענט און דעטאליסט, און איז קודם כל א קרע-דיט-אינסטיטוציע, וואס האט היינט צו טאג אנטערשט-ראנגיגע בעדייטונג פאר'ן סחר'טום.

„דער איצטיגער באהן-טאריף קען ווייטער נישט אנגעווענדט ווערען ס'איז

שוין ממש דערגאנגען דערצו, און די טראנספארט-קאסטען מאכען אויס פון 40 ביז 70 פראצענט פון ווערט פון די סחורות. א וואגן גערשטען פון מזרח-גאליציען קיין גליניע קאסט 11 הונ-דערט זל. דאס איז גורם, און פוילישע עקספארטערען קענען נישט קאנקורירען אויף די אויסלענדישע מערק מיט רו-מעניען און אונגארן. אזעלכע ביישפיל-לען קען מען ברענגען אין די הונ-דערטער.

„דער באהן-טאריף מוז דעריבער ביי-ליגער ווערען און ער מוז צונעפאסט ווערען צו די איצטיגע פרייזען און צו דער ווירטשאפטליכער קאניונקטור.“ די „גאזעט ווארשאוסקא“ נעמט שוין בעצייטענט א נענאטיווע שטעלונג צו דער בעפארשטענערער בודזשעט-סעסיע אין סיים.

„די פרובען פון דער „סאנאציע“ צו דערהויבען די אויטאריטעט פון איצ-טיגען סיים אין די אויגען פון דער געוועלשאפט וועלכען מעהר נישט העל-פען. דער בילאנס פון דער 2-יעהריגער טעטיגקייט פון דער סאנאטארישער מעהרהייט אין סיים איז א פלישטענדיג פאסיווער. אן'אונפערגלייכער חטא פון איצטיגען סיים איז דאס אפזאגען זיך פון זיין רעכט צו האבען א קאנ-טראל איבער דער רעגירונג. די ענדע-קישע צייטונג בעהוויפטעט, אז א גרוי-סער טייל פון דער בעפעלקערונג האט מיט צוויי יאָהר צוריק בעת די וואה-לען געשטימט פאר דער סאנאציע-דער-פאר, ווייל זי וואס וועט מיטארבייטען מיט דער רעגירונג. די צוויי יעהריגע ווירקליכקייט האט ארויסגעוויזען דעם טעות פון דעם דאזיגען חשבון. די ב. ב. מעהרהייט האט זיך לחלוטין אפגעזאגט פון איהר רעכט צו קאנטראל-לירען די רעגירונג. די רעגירונג האט בעקומען פלאמאטען אויפ'ן ווירט-שאפטליכען און אדמיניסטראטיווען גע-ביט. די גאנצע אגשטערענגונג פון דער מעהרהייט איז געגאנגען אין דער ריכ-טונג צו שיען די רעגירונג פון א קאנטראל מצד דער אפאזיציע, ד. ה. אבזאגען דעם סיים דאס, וואס בערעכ-טיגט זיין זכות הקיום.

„דער איצטיגער סיים לעבט נאך פארמאל, פאקטיש אבער צוליב דעם וואס ער האט רעזיגנירט פון א קאנטראל

איבער דער רעגירונג, האט ער אליין ארויסגעגעבן אויף זיך א מאראלישען טויט-אורטייל.

„די קאטאבער-סעסיע פון סיים וועט, בכך, זיין א'ארויסטריט פון א לעבעדי-גען מת, און וועלכען קיינער ערווארט גארנישט, פון קיינער אינטערעסירט זיך מיט איהם נישט.“

דער „ראפאטיק“ ווייזט אן, אז הגם אין א'געמיין איז אנגענומען, אז אין פוילען איז א זול, אז אלע א-טיקלען זענען ביליגער געווארען, זע-נען פאקטיש טייערער געווארען א רייה ארטיקלען פון ערשטען געבוריך. ביליג זענען בלויז די לאנדווירטשאפטליכע ארטיקלען. דאגעגען די מאנאפאל און קארטעל-ארטיקלען זענען בעדייטענד טייערער געווארען. אזוי איז טייערער צוקער, קוהלען, טאבאק, אלקאהא-נאפט און דירה-געלד. די רעגירונג קען דירעקט פערביליגערן די פרייזען פון אלקאהא און טאבאק. זי קען בעווע-נען די קארטעלען צו פערביליגערען די פרייזען און די הויז - בעזיצער צו פערלענענען דאס דירה-געלד. די קלאנ-גען, אז צוקער זאל ביליגער ווערען מיט 20 פראצענט האבען זיך לעת-עתה נישט בעשטעטיגט. דאגעגען איז שוין א פאקט, אז קוהלען זענען טייערער געווארען. דאס טייערער ווערען פון קוהלען איז ממש א סקאנדאל, געגען וועמען די גאנצע עפענטליכע מיינונג דארף מאביליזירט ווערען. דערייז דארף מען געדענקען, אז די ארבייטענדע בעפעלקערונג מאכט איצט אדורך א אנגריף מצד די ארבייטס-געבער, וועל-כע רייסען כסדר די לוינען.

די רעגירונג איז פערפליכטעט אלץ צו טהון, אז די פרייזען פון די טיי-ערע ארטיקלען און דירה-געלד זאלען פערקענערט ווערען וועגנסטענס אין דער זעלבער מאס, וואס די לוינען. די „גאזעט ווארשאוסקא“ גלויבט אבער נישט, אז די רעגירונג זאל עס טאקע טהון, מחמת פון איין זייט הייסט זי דעם סאנאציע-לאגער מיטשריייען מיט אלע אפאזיציעלע צייטונגען, אז די פרייזען פון די קארטעל-ארטיקלען דארפען ביליגער ווערען, גלייכצייטיג אבער העלפט זי ווייטער צו צו דער ענטשטענונג פון נייע קארטעלען, אזוי זאל בקרוב צושטאנד קומען דער קאר-טעל פון דער נאפט-אינדוסטריע און א קארטעל פון די ביער-ברויערייען. „די ערשטע ווירטשאפטליכע בריגאדע“

און דאס גאנצע געלד זאל זיין אויס-שליסליך פאר דער קאסע און די אפא-זיציע וויל עס פערווענדען אויף איין-דערע הצטרעות'ן.

האט מען געמאכט א בוררות פון שטארטישע מענטשען, וועלכע האבען ווי עס איז אדורכגעזעצט און די צוויי צדדים האבען זיך געדארפט צו דעם פסק צופאסען.

איצט מעלדעט אונז די אפאזיציע, אז ר' העניך מיט זיינע אנהענגער ווארפען זיך נישט אונטער דעם פסק-דין פון די בוררים און זיי האבען נישט קיין אנדערע ברירה און זיי ווענדען זיך מיט דעם גאנצען ענין אין דער היגער סטאראסטווא. ווי איהר זעהט, וועט דער אלשטי-גער ענין דערגרייכען צו דער העכע-רער מאכט, וועלכע וועט דארפען זיין דער פוסק אחרון און פסקענען אין די אלשטינער יודישע ענינים.

מיינ ווייב'ס טענות.

מיינ ווייב זאל לעבען, האט צו מיר געוואלדיגע טענות, הלמאי דאס, הל-מאי יענק, נאך אזוי ווי איך אלס איי-גענער מאן קאן נישט זיין „אביעקטיוו“ צו מיינ ווייב'ס טענות, וויל איך, אז איהר זאלט זיין די ריכטער און לארויס-טראגען א פסק-דין (קיין אנקעטע וועל איך נישט איינארדנען).

טענה נומער איינס:

באלד נאך שבת נחמו האט זי גע-וואלט, אז איך זאל מיט איהר געהן צום קירושנער און בעשטעלען א פא-קענעם מאנטעל. זאג איך: וואס א פאקענעם מאנטעל גאר? גאנצע יא-הר, ווען איך האב פערדינט און געלד געהאט גענוג, האסטו זיך בעניגען גע-לאזט מיט א געוועהליכען פאסטער נאך היינט, ווען עס איז אזוי פאסטער און קיין גראשען זעהט מען נישט אויף די ליכטיגע שייך, ווילסטו גאר א פאקענעם מאנטעל? האט זי אבער באלד אנ'ענטפער. אז גראד היינט, ווען עס איז נישטא קיין געלד און אלץ איז בחצי חנם קאן זי גיכער קו-

שטעהט אויפ'ן שטאנדפונקט, אז נאך דער עטאטיום אין זיינע פערשידענסטע פארמען איז דער בעסטער שטיצפונקט פאר'ן נאך-מאי סיסטעם. דאס שטערט אלץ נישט דער סאנאציע - פרעסע צו פיהרען א'אנגריף אויף די קארטעלען.

די גבאים פון דער שטארט = שוהר

מא-ען בעקאנט, אז אנהויבענדיג

פון דינסטאג, ד. 20 ווירעשיען וועט יעדען טאג פון 3 ביז 6 נאכמיטאג זיין צו בעקומען אין דער קאנצעלאריע פון דער שטאדט-שוהל בילעטען אויף די קומענדע ימים-נוראים. פאר די שטענדיגע מתפללים (צו צאהלען) ווי אויך צו פערדינגען פלעצער.

עס ווערט אויפגעקראם געמאכט, אז אהן בילעט וועט אין דער פרויען-שוהל נישט אריינגעלאזט ווערען.

Przekazy pieniężne i przesyłki do ZSRR.

PRZEDSTAWICIELSTWO HANDLOWE ZSRR w POLSCE podaje niniejszem do wiadomości, że wszelkie przekazy pie-
niężne na „Torgsin“ przyjmują następujące Banki: Bank Go-
spodarstwa Krajowego, Bank Zachodni, Powszechny Bank Kre-
dytowy oraz Bank Udziałowy, które dają pełną gwarancję na-
leżytego i szybkiego załatwienia tych przekazów.
Wszelkich informacji udzielają wspomniane banki i ich
oddziały. Cennik oraz piśmienne informacje po otrzymaniu
znaczką pocztowego przesyła Przedstawicielstwo Handlowe ZSRR
w Polsce, Warszawa, ul. Koszykowa 4 tel. 9-06-66.

Przedst.: I. LEWKOWICZ, Częstochowa, Narutowicza 19.

מצוה לפרסם

ווי אזוי אונזערע סוחרים פיהרען א'ערהליכע קאנקורענץ.

די משענסטאכאווער יודישע קונדען קענען מיך גאנץ גוט פון כמה יאָהרען מיט מיינ סאָלידען מסחר. האט אבער לעצטענס געטראָפן אזא פאל, וואס איך מוז עס מפרסם מאכען, כדי מען זאל וויסען ווי אזוי מיינע קאנקורענטען, סוחרים פון דער ערשטער מדרגה, פיהרען נישט קיין עטישע און נישט-ערהליכע קאנקורענץ.

מיט עטליכע וואָפּען צוריק האב איך צולייב א גרויסען היזק, וואס איך האב געהאט, געקאכט אביסעל פאָקאטס, פון דעם זענען געוואויר געווא-רען מיינע קאנקורענטען און צווישען זיי אויך איינער, וועלכער שמוט דא אין שטאָט פאר א מיתוס און איז זאָגאר יום-כפור א שליח-צבור, האט ער באלד געמאלדען דארט, וואו מען דארף, אז איך האב איינגעארדענט א „פאבריק“ כלומרשט אָהן ערלויבניש אונפערשטענדליך וועט דאס נישט בלייבען אָהן קאנסעקווענצען.

איך וועל מיט גאָט'ס הילף נאך דער מסירה ווייטער בלייבען דער זעלבער סוחר. איך קען אבער נישט אדורכגען מיט שטילשוויגען אויף דער אונזעהערטער עולה און נידערטערעכטיגע מסירה פון מיינע קאנקורענטען.

איריגענס, איז דאס נישט צום ערשטען מאל, איך האב אלץ געשווי-גען, היינט אבער וועל איך מוזען אויף אזעלכע מעשים-טובים רעאגירען.

מיט אכטונג בעריל האַפּמאַן, אלטער מאָרן 4.

צווייטע, וועלכע בעט זיך פאר דעם פרייז.

פרענט מיך מיינ יודענע, פארוואס דאס איז אזוי? איך קען איהר ליידער נישט ענטפערן, אפשר וועט איהר, אלס אָבערשטווער לייט פערשטען צי איהר רע טענות זענען גערעכטעזע...

מוסרים.

צו אונז אין רעדאקציע זענען איינ-געפלאָסען עטליכע בריעף פון אנגעזע-הענע סוחרים, וועלכע בעקלאָגען זיך, אז זייערע קאנקורענטען בענוצען זיך געגען זיי מיט דער העסליכער מדה פון מסירות.

אזוי למשל, בעקלאָגען זיך עטליכע קוהלען-סוחרים, אז צולייב דער מסי-רה פון הורטאָווינקעס, אז די און די קוהלען-סוחרים האבען א דריטע קא-טעגאריע פאטענטען אנטשטאט א צוויי-טע, האט מען ביי זיי רעקוויירט עט-ליכע פוהרען קוהלען אויף דער ראַמפּע.

סוחרים פון דער פארבען - בראַנזשע ווידער דערצעהלען, אז דער און דער קאנקורענט בענוצט זיך מיט מסירה און ברענגען אויס יודען געלד.

די דאזיגע אַנקלאָגעס זענען נישט קיין בלויזע רייד, נאך זיי לייגען ביי פאקטישע דאָקעמענטען, וואס בעשטע-טיגט, אז דאס איז לייזער אמת.

אזוי בעקומען מיר כסדר בריעף, וועלכע בעשטעטיגען דעם טרוריגען אמת, דאס נידערטערעכטיגע, וואס איז געווארען אזוי נאטירליך ביי אונז יו-דען איז עולה צעהנדליגער יודישע פאמיליעס אומצוברענגען.

צי וועלען מיר פאקטיש זינקען אזוי טיעף און זיך נישט אָבערבען קיין חש-בון פון די דאזיגע מעשים רעיו? צי וועלען מיר נישט פרובירען אויסצו-וואַרצלען דאס שלעכטע פון אונזער מחנה.

וואס זאָגט אייגענטליך אויף דעם דער סוחרים-פעראיינ? צי איז ער פא-קטיש מאַכטלאָז?

סמאל

קלייניגקייטען.

דער „לייב“ ביי דער אַרבייט.

מיר איז אויסגעקומען צו זיין אין געריכט, וואו אלס פארטיידיגער איז ארויסגעטרעטען דער לייב פון דער אַדוואָקאטור, בערענסאָן. איך האָב די גאנצע צייט געקוקט אויפ'ן אַדוואָקאט, בעטראכט זיין מינע און איך בין געווען נייכעריג צו זעהען ווי אזוי ער „אַרבייט“ און מערקווירדיג ער איז איך די גאנצע צייט רוהיג, מען קען בשום אופן נישט דערקענען, וואס אין זיין מח שטוהט זיך בעת די עדות רעדען. ער זיצט זיך רוהיג און מאַלט מענטשלעך...

אַט למשל, רעדט א יונגער עדות. די ריכטער, דער פראָקוראָר פרעגט פראַגען, ציהען פון איהם אַרויס אַלץ וואָס ער ווייסט, און ער דער לייב זיצט, איהם ארט עס נאָהר נישט, ער מאַלט א פארטער און דעם עדות. נאר בעת עס רעדען עדות פון די געהיים-פאָליציי, גיט ער א ווארף א בליק און שוין פרעגט ער, און די פרא-גע קומט אזוי אומגעריכט, אז דער עדות בלייבט א מינוט אָפהענגיג און מוז צוזאמנעמען די געדאנקען כדי ער זאל ענטפערן און ער פרעגט קורץ, שטעלט מעסט א פאקט און שוין. אין א צוויי מינוט גיט ער ווידער א פרעג א קורצע אָבער שאַרפע פראגע און האט שוין ווידער געענדיגט.

יא, עס איז זעהר אינטערעסאנט צו זעהן דעם לייב פון דער פוילישער אַדוואָקאטור ביי דער אַרבייט.

אביסעל קלאָרער...

אין דער שטער אַלעס 5, ערש-טער שטאָק איש א באלקאן איז די וואָך ארויסגעהאַנגען געווארען א שילד מיט דער פוילישער און העברעאישער אויפשריפט, וואו מען מעלדעט, אז עס איז געגרינדעט געווארען א נייע פא-טיי פון אַרטאָדאָקסישע יודען, וואס ארבייט צוזאמען מיט דער רעגירונג.

דער שטער אַלעס 5, ערש-טער שטאָק איש א באלקאן איז די וואָך ארויסגעהאַנגען געווארען א שילד מיט דער פוילישער און העברעאישער אויפשריפט, וואו מען מעלדעט, אז עס איז געגרינדעט געווארען א נייע פא-טיי פון אַרטאָדאָקסישע יודען, וואס ארבייט צוזאמען מיט דער רעגירונג.

וועגען דעם כססוך, וואס קומט פאר אין כרך אַלשטיין, וועגען דער גמלת חסד קאסע, זענען אונזערע לעזער שוין אינפארמירט. ר' העניך דאָנאָר וויל

אויף יום טוב נישט פערטערטבאר אין כשר'ער קיד!

צערנים

צערנס 100-גער קאָס-פּעס ווערט אויסגעפרייט אונטער דער שטרענגער השגחה פון הרב ר' שמואל פרענקל פון סטאָווינא און קען עמפּפּעהלען ווערן אפילו למחירן-טן מהדרין

צו מיינע געזעצטע קונדעס!

דערמיט בין און מדיע, דאס אנהויבענדיג פון 1 טעפטעמבער ד. י. איז ליקווידירט געווארען אונזער שותפות-געזעפט, וועלכעס ווערט אבער ווייטער געפיהרט אונטער דער פירמע

M. A. LASTMAN, Aleja № 5

צום ווייטער-טעאָן איז מיין לאַגער פּערזענלעך מיט א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי מאָדערנסע שטאָפּען פאר מענער און דאָמען פון די בעסטע קוואליטעטען.

אלעס צו פאבריקס-פרייזען.

געמיינדיג אין אכט מינע פאך-קענטנישען און רעזילע בעהאנדלונג זינט איינגע 20 יאהר האָבן איר דאס די ג' קונדשאפט וועט מיך ווייטער בעהערען מיט זייער צוטרוי.

מיט אכטונג

M. A. LASTMAN, I-sza ALEJA № 5

skład towarów manufakturych.

בעמערקונג: אויך בעוועזען מיך א גרויסען אויסוואהל פון אלערליי סחורות אויך קינדער אַנצוגלעך און פאַלטענדלעך צו שפּאַט ביליגע פרייזען.

די פערוואלטונג פון דער נייער סינאגאגע

מאכט בעקאנט, אז אנהויבענדיג

פון וונטאָג, 18 יעדען טאָג פון 4-8 אָווענט

וועט אין רעד קאנצעלאריע פון דער נייער סינאגאגע

פערקויפט ווערן בילעטען אויף די ימים-נוראים.

דערביי מאכען מיר אויפמערקזאם, אז אהן א בילעט וועט קינדער נישט אריינגעלאזט ווערען אין דער סינאגאגע.

די פערוואלטונג

אנשי עירק קורמים.

אין טשענסטאָקאָו עקזיסטירט שוין פון כמה יאָהרען די פירמע

ע. גערשאַנאוויטש (אַלע 29), פערטרעטער פון דאָנציער פלאַנצען-פוטער

לעצטענס האט די דאָזיגע פירמע צוגענומען אין מעהרערע ערטער די פער-

טרעטונג ביי די יודען און איבערגעלאזט נאָר איינצעלנע יודען דאָרט, וואו

זי האט זיי געמוזט אימבעדינג האבען. צווישען אַנדערע איז אויך געפאלען

אַלס קרבן פון דער דאָזיגער טאקטיק-די היגע פירמע גערשאַנאוויטש.

צוליבע דעם אָבער, וואס די היגע קונדען האָבען ערקלערט,

אַז זיי ווילען ווייטער שטעהן אין געשעפטליכע בעציהונגען נאָר מיט'ן אוי-

פערטערמאנטען פערטרעטער און נאָר ביי איהם קויפּען פלאַנצען-פוטער, האט

ה' גערשאַנאוויטש איבערגענומען די פערטרעטונג פון קאָס-פּעס (מיט

100 פּראָ. פּעסטייט, א"ל, מאָרגאַרין, רענע, "טובה" און אַנדערע

פון דאנציג און ביליץ, וועלכע שטייגען איבער מיט זייער זעלטענער קווא-

ליטעט אַלע אַנדערע. עהנליכע פּראָדוקטען.

די דאָזיגע פאבריקס - אויסאַרבייטונגען שטעהן אונטער דער

שטרענגסטער השגחה פון די ראבינאטען פון דאנציג און ביליץ מיט די בע-

שטעטיגונגען פון די ראבינאטען אין ווארשא און טשענסטאָקאָו.

דער היגער פערטרעטער ה' גערשאַנאוויטש, וועלכער צייכענט

זיך אויס אין בעצוג צו זיינע קונים מיט א געהעריגער בעציהונג, איז אויך

בעקאנט מיט זיינע אונטערשטיצונגען לטובת די היגע פערשידענע וואול-

טעטיגע געזעלשאפטען און דעריבער פערדינט די דאָזיגע פערטרעטונג צו גע-

ניסען פון דער געגענווייטגער אונטערשטיצונג מצד די היגע קונדען.

די טשענסטאָקאָווער קאנסומענטען דארפן זאָרגען פאר טשענ-

סטאָקאָווער פערטרעטער-אַנשי עירק קודמים!

Nowootworzony

SALON

GORSECIARSKI

„Formino”

wykonuje najnowsze

modele po cenach

przystępnych

II-a ALEJA 35

w podwórzu,

3-cia sień, parter, po

prawej stronie

m. p. BRAUNA.

Teatr „ODEON”

אלע 27

לעצטער טעאָנס 10 אָווענט.

אויפ'ן 1 טעאָנס קרעסלע 80ג

„Grand-Kino”

קאָשטשוישקי גאס.

לעצטער טעאָנס 9.40 אָו.

קרעסלע 1 זאָטי.

Redaktor: Izrael Plockier

Wydawcy: B. Boon i I. Plockier

Druck: B. Boon i I. Plockier

דאנקאונג.

מיר טיילען מיט, דאס דער אַבזייכ-
נונגס-טאָג דעם 19 ד. ח. האט גע-
ברענגט א סומע פון 190 זלאטעס, דא-
ביי דריקען מיר אויס אונזער הערצ-
ליכסטע דאנק אלע זאמלערינס, וועל-
כע האבען אין דעם זאמלע-טאָג אנטויל-
גענומען אין דער מיהזאמער און פרוכט-
באַרער ארבייט.

די פערוואלטונג פון פרויען-פעראין

„ע ז ר ה”

אין טשענסטאָקאָו.

בעקאנטמאכונג.

אויף קאָפּערניקא גאס 11

פריהער זשעלאזא 5, וועט מען דאוונען

ימים נוראים אין די גרויסע זאָלען

וואו מען האט געדאווענט פאר'ן קרייג.

עס ווערט געבעטען זיך צו פערזעהען

וואס פריהער מיט פלעצער.

בילעטען צו בעקומען ביי ה' וויינבוים,

קאָפּערניקא 11.

KURSY JĘZYKOWE w Częstochowie

LEONA WAJNSZTOKA

ALEJA № 20

ANGIELSKI

NIEMIECKI

FRANCUSKI

od 10

Zł.

MIES.

Początek wykładów w połowie września.

Komplety dla dorosłych, młodzieży szk., dzieci i t. p.

Stopnie: elementarny średni i wyższy.

Kancelarja czynna codziennie od 12 do 13 i od 16 do 19 ej.

ס. ק. וויקטאָריאַ

וויקטאָריאַ טרעט ארויס מיט צוויי

פריש-ערוואָרבענע ערשטקלאַסיגע לוי-

פער (100 און 800 מ.), דער י.ס.ט.פ.

מיט זיינע פעהיגע און פיעל פערשפרע-

כענדע ווינאָרען.

די דאָמען וועלען קעמפּען וועגען

יעדען פונקט. דאָס אינטערעסאַנטסטע

וועט אונבעדינגט זיין דער דויעל צווי-

שען די צוויי ערשטקלאַסיגע מיטעל-

שטרעקען-לויפּערינס, פּרל. גירענבערג

און פּרל. סוכעצאָ, וועלכע וועט זיך

בעשטימט ענדיגען מיט א ערשטקלאַסי-

גען רעזולטאַט.

דער רעוואָנזש מעש האָט ארויסגע-

רופּען אין די היגע ספּאָרט - קרייזען

גרויס פּעראַינטערעסירונג, צוליב דעם,

וואָס ער זאָגט פאַר צו זיין זעהר

אינטערעסאַנט.

פון יוד. טור-און ספּאָרט-פּעראין.

קומענדען וונטאָג, דעם 25-טען ד. ח.

נעמען די לאַנג-שטרעקען-לויפּער פון

פּעראין אנטויל אין 3000 מעטער

קווער-פּעלד-לויף, אָרגאַניזירט צוליב

דער אל-פּוילישער פּראפּאגאַנדע-וואָך

פון „שטשעלעץ”.

די צווייטע דאָמען-מאנשאפט פון

נעץ-באַל שפּיעלט דעם רעוואָנזש מעש

מיט די צווייטע בריגאַדע, אויפ'ן

אייגענעם ספּאָרט-פּלאַץ, 4-30 נאָכט.

די פערוואלטונג פון קרייז פון געווען

שילער פון ז. וויינשטאָק'ס שולע

בעט אַלס געוועזענע שילער צו קומען

אין לאַקאַל פון דער שולע, אלע 20,

שבת, דעם 24 ד. ח. פונקטליך 7-30

אווענד. עס וועלען ווערען ארומגע-

רעדט זעהר וויכטיגע ענינים פון

קרייז, אויך א רעפּעראט פון פּראָפּ.

וויינשטאָק.

די ביבליאטעק ביי דער האנדווער-

קער-שולע

א. נ. פון אדאָלף בריל איז טעטיג פון

1 טעפטעמבער און איז אָפּען יעדען

דינסטאָג, דאנערשטאָג און שבת פון

4 ביז 6 נאכמיטאָג.

מעלדונג פון צייגנטיש-רעוויזיא-

ניסטישען פּעראין.

זונטאָג, דעם 25 ד. ח. 5 נאכמיטאָג

וועט אין אייגענעם לאַקאַל (אלע

קאָשטשוישקי 16) פּאַרקומען א חברים-

פּערוואָלונג מיט א רעפּעראט פון א.

בראטמאָן.

פון ספּאָרט.

ל״כטאַטלעטישער מעש וויקטאָריאַ-

ווארטא 87: 66.

פּערגאַנגענעם שבת איז פּאַרגעקומען

א ל״כטאַטלעטישער מעש צווישען די

צוויי דערמאָנטע ספּאָרט-קלובצן.

אין דער אַלגעמיינער פונקטאַציע

האַט וויקטאָריאַ געוואונען 87:66, וואָס

עס איז פאַר די יונגע וואָרטאַ-ל״כט-

אַטלעטען א זעהר גוטער רעזולטאַט און

דאָס דאַרף זיי צוגעבען מוט צו וויי-

טערער אונערמידליכער ארבייט.

רעוואָנזש מעש י.ט.ט.פ. וויקטאָריאַ.

דעם קומענדען שבת, דעם 24 ד. ח.

2-30 נאָכמיטאָג, קומט פאַר אויפ'ן

סטאַדיאָן פון 27 פ. פ., דער ל״כט-

אַטלעטישער רעוואָנזש מעש צווישען

די דאָמען און מענער מאָנשאפטען פון

יודישען טור-און ספּאָרט-פּעראין און

פון סאָנסאָווער האנדעלס-קאָמער.

אין צוואַמעהאַנג מיט די נייע שאַר-

פּע קעזעקציע-פאַרשריפטען און מיט

דעם געזעץ וועגען צוואַנגס-פרייז-קו-

ראַנטען האט די סאָנסאָווער האַנד-

עלס-קאָמער בעשלאָסען זיך צו ווען-

דען צו די געהעריגע מיניסטעריומ'ס

צו מילדערן די האַרבקייט פון די דא-

זיגע געזעצען.

א חוץ דעם האט זיך דער צענט-

ראלער קליינהענדלער - פּעראנאד אין

פּוילען משתדל געווען וועגען פער-

קלענערע דעם ריטשלאַט-שטייער צוליב

דער היינטיגער שלעכטער קאָניונקטור

וועלכע ענטשפּרעכט נישט די אויס-

מעסטונגען פון דאָזיגען שטייער.

אין צוואַמעהאַנג דערמיט רופט זונ-

טא דעם 25 ד. ח. 4 נאכמיטאָג די

היגע אַבטיילונג פון צענטר. קליינהענד-

לער-פּעראנאד, אַלע 8, א פּערוואַמ-

לונג בכדי אַרומצורעדען די דאָזיגע

פּראגען.

אַנאָיספּלוג קיין קאַטאַוויץ.

זונטאָג, דעם 25 טעפטעמבער קומט

פאַר דער אויספּלוג נאָך קאַטאַוויץ.

צווישען אַנדערע וועט בעזוכט ווערען:

די ראַדיאַ-סטאַציע, שלעזישער מווע-

אום, שלעזישער סיים א"א. איינשריי-

בונגען אויף זיי פערבליבענע געזעהל-

טע פּלעצער איז ביז שבת 12 מיטאָג

ביי י. ראַנשינסקי. אַבפּאַהר מיט'ן

שטאַדטישען אויטאָבוס 6.45 פון לאַ-

קאַל אַל. קאָשטשוישקי 16. פאַס אָדער

פּערזענליכע לעגייטמאַציע מוז יעדער

האבען.

עס ווערען שוין אָנגענומען איינ-

שרייבונגען אויפ'ן אויספּלוג נאָך וואר-

שא, וואס קומט פאַר די ערשטע טעג

סכות 15-16 אָקטאָבער.

אָה ברי,